

WYDARZENIA

Nagroda dla ORP „Błyskawica”

25 listopada ORP „Błyskawica” uhonorowany został prestiżową nagrodą International Maritime Heritage Award, przyznawaną co roku przez stowarzyszenie The World Ship Trust w uznaniu wybitnego wkładu w historię morską świata. W ten sposób niszczyciel „Błyskawica” znalazł się w jednym gronie z tak słynnymi okrętami, jak „Victory”, „Vasa” czy „Constitution”. Na uroczystość wręczenia nagrody, zorganizowaną w dniu 70-lecia podniesienia na okręcie biało-czerwonej bandery, przybyli przedstawiciele The World Ship Trust z prezesem, lordem Ambrosem Greenwayem, a także członkowie międzynarodowego Towarzystwa Przyjaciół ORP „Błyskawica”. Sąsiedzi naszego statku-muzeum „Dar Pomorza” serdecznie gratulujemy tak ważnego wyróżnienia.

Wizyta delegacji brytyjskiej

Z okazji wręczenia ORP „Błyskawica” nagrody International Maritime Heritage Award, do Trójmiasta przybyła delegacja miasta Cowes, w którym okręt stacjonował w czasie II wojny światowej. 30-osobowa grupa mieszkańców Cowes związanych z żeglugą i marynarką zwiedziła 26 listopada Gdańsk, wizytę rozpoczynając od CMM, gdzie zapoznała się z wystawami stałymi w Spichlerzach na Ołowiance.

Malczewski w CMM

Zbiory malarstwa naszego Muzeum wzbogaciły się ostatnio o dzieło jednego z najlepszych polskich malarzy, Jacka Malczewskiego. Dzięki dotacji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Towarzystwa Przyjaciół CMM udało się zakupić „Portret damy na tle morza”. 14 listopada zorganizowana została uroczysta prezentacja obrazu, który znalazł już swoje stałe miejsce w Galerii Morskiej w Spichlerzach na Ołowiance. Goście, wśród których był wojewoda pomorski pan Piotr Karczewski oraz prezes TP CMM pan dr Fryderyk Tomala, zapoznali się nie tylko z samym dziełem, ale także z życiorysem artysty, przedstawionym przez panią Lilianę Giełdon oraz analizą jego twórczości, zaprezentowaną przez panią dr Monikę Jankiewicz-Brzostowską – obie z Działu Sztuki Marynistycznej CMM.

W rocznicę bitwy pod Oliwą

28 listopada, w 380. rocznicę najsłynniejszej bitwy morskiej stoczonej przez polską flotę królewską, udostępniona została do zwiedzania nowa wersja ekspozycji poświęconej przyczynom, przebiegowi i efektom bitwy. Ekspozycja ta stanowi część większej wystawy, zatytułowanej „Rywalizacja o *Dominium Maris Baltici*”, prezentowanej w Spichlerzach na Ołowiance. Można na niej zapoznać się z planem sytuacyjnym i kolejnymi fazami bitwy na redzie gdańskiej, znanej jako bitwa pod Oliwą, a także zobaczyć zrekonstruowaną scenę bitewną oraz model „Wodnika”, okrętu, który walnie przyczynił się do polskiego zwycięstwa. Obok wyeksponowana została jedna z najważniejszych kolekcji naszego Muzeum – zabytki pochodzące ze szwedzkiego okrętu „Solen”, zatopionego w bitwie, a po 350 latach eksplorowanego przez archeologów CMM. Autorką wystawy jest pani dr Elżbieta Wróblewska, a nową aranżację plastyczną opracowała pani Krystyna Bryłko.

PROJEKTY

Konserwacja wczesnośredniowiecznej łodzi

Unikatowa łódź P-2, wydobyta z dna Zatoki Puckiej w 2005 r., poddawana jest konserwacji w pracowni konserwatorskiej CMM na terenie Muzeum Wisły w Tczewie. Datowana dendrochronologicznie na X w., była długą, 18-metrową łodzią, łączącą w sobie cechy słowiańskie i skandynawskie. Badania mikroskopowe wykonane w CMM i AR w Poznaniu wykazały, że większość elementów konstrukcyjnych, takich jak stępka, nadstępka, klepki poszycia i niektóre wręgi, zostało wykonanych z drewna dębowego, natomiast kołki poszycia z drewna sosnowego z klinnikami z dębiny. Oryginalne jest wykonanie niektórych wręgów z olchy, zapewniającej elastyczność łodzi na falach, ale też powodującej problemy z konserwacją ze względu na swoją miękkość.

Łódź wydobyta w częściach znajduje się obecnie w podgrzewanej wannie o wymiarach 6x1,5x1,2m, wykonanej ze stali nierdzewnej, wypełnionej roztworem glikolu polietylenowego. Konserwacja przebiega w dwóch etapach: pierwszy to nasycanie PEG-iem 400, który wnika w najmniej zniszczone drewno, a drugi z użyciem PEG-u 4000, który konserwuje zewnętrzną

Wręgi i kloc podmasztowy z łodzi P-2. Fot. Irena Jagielska

zdegradowaną część elementów drewnianych. Stępka jest konserwowana w specjalnie skonstruowanej 12-metrowej wannie. Proces konserwacji kontrolowany jest przez pobieranie próbek świdrem Presslera i badanie ilości PEG-u metodą spektroskopii w podczerwieni IR i metodą chromatografii HPLC. Badania wykonywane są we współpracy z Politechniką Gdańską.

Drugi etap konserwacji łodzi wraz z badaniami jest współfinansowany z funduszy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Operacyjnego *Dziedzictwo kulturowe*, priorytet: Ochrona zabytków archeologicznych.

Wanna do konserwacji drewna metodą „na ciepło” w pracowni konserwatorskiej w Tczewie. Fot. Irena Rodzik

Wzbogacenie ekspozycji stałej na „Darze Pomorza”

Stała wystawa na pokładzie statku-muzeum „Dar Pomorza”, poświęcona historii żaglowca i życiu na jego pokładzie, wzbogacona została o nowe elementy. Na śródpokładach stanęły manekiny ubrane w stroje słuchaczy Państwowej Szkoły Morskiej w Gdyni, dzięki czemu zwiedzający mają wrażenie uczestnictwa w codziennym dniu nauki i pracy. Przygotowano też zestaw posterów o historii „Dar Pomorza”, które mogą być eksponowane na pokładzie głównym lub na zewnątrz statku, służąc jako zaproszenie do zwiedzania. Dokonanie zmian możliwe było dzięki dofinansowaniu przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Operacyjnego *Dziedzictwo kulturowe*, priorytet: Rozwój instytucji muzealnych.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Wizyta w Stavanger

CMM przygotowuje się do realizacji umowy o współpracy partnerskiej z Muzeum Morskim w Stavanger (Norwegia), podpisanej w związku z aplikowaniem o dofinansowanie projektu Ośrodka Kultury Morskiej z funduszy Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego. W marcu CMM odwiedziła pani Anne Tove Austbø, odpowiedzialna za działania wystawiennicze i edukacyjne w Muzeum Morskim w Stavanger. Wówczas powstały główne założenia aneksu do umowy. Z kolei w dniach 20–24 listopada w Stavanger gościły panie Krystyna Stubińska i Magda Moczulska z CMM, które zapoznały się z ekspozycjami i ofertą edukacyjną tamtejszego Muzeum Morskiego. Zwiedziły także inne placówki muzealne, a ich szczególne zainteresowanie wzbudziła wystawa interaktywna w Norwęgim Petroleum Museum. Efektem współpracy będzie m.in. wystawa czasowa o polskich i norweskich podwodnych badaniach archeologicznych, inaugurująca działalność OKM, a prezentowana przez 6 miesięcy kolejno w obydwu muzeach. Planowana jest także internetowa wersja wystawy oraz specjalna oferta edukacyjna.

Szwedzki projekt

CMM odwiedzili panowie Richard Bauer, nowy dyrektor Muzeum Marynarki Wojennej w Karlskronie i Manne Dunge, kustosz tego muzeum. Wizyta miała na celu przedstawienie propozycji współpracy przy projekcie „Seaside”, który zintegrowałby działania muzeów na południowo-zachodnim wybrzeżu Bałtyku, przede wszystkim w zakresie promocji. Inni planowani partnerzy to nadmorskie muzea litewskie, duńskie, niemieckie oraz polskie z rejonu Pomorza Zachodniego.

EDUKACJA

Rodzinna archeologia

25 listopada odbyło się kolejne spotkanie z cyklu „Program dla Rodzin”, zatytułowane „Skarby Bałtyku”, a poświęcone archeologii podwodnej. Dział Edukacji jak zwykle przygotował wiele zagadek i zadań, odkrywających tajniki pracy pletwonurka-archeologa i sposoby postępowania z podwodnymi znaleziskami. Uczestnicy spotkania brali udział w wykopaliskach archeologicznych, znajdując ciekawe i tajemnicze przedmioty, a zanim wyruszyli na poszukiwania zaginionych wraków, musieli skompletować odpowiedni ubiór i narzędzia. Młodzi archeolodzy sprawdzili też swoje umiejętności w sporządzaniu rysunków i rekonstruowaniu zabytków.

„Internet w edukacji”

Pod tym tytułem odbyła się 12 listopada w CMM konferencja dla nauczycieli – liderów szkół zrzeszonych w Gdańskim Programie Edukacji Kulturalnej. Zostali oni zapoznani z przygotowaną przez muzea i udostępnioną w Internecie ofertą edukacyjną, przeznaczoną do wykorzystania na lekcjach lub w toku samodzielnej pracy ucznia, w związku z planowaną wizytą w muzeum lub też niezależnie od niej. „Muzealne strony internetowe jako źródło do zajęć lekcyjnych” przedstawiły panie Agnieszka Piórkowska i Krystyna Stubińska z Działu Edukacji, prezentując najciekawsze rozwiązania edukacyjne muzeów europejskich oraz propozycje CMM w tym zakresie. Do odwiedzenia wirtualnej wystawy „Morskie dziedzictwo kulturowe Europy”, stworzonej przez CMM i cztery inne muzea europejskie w ramach projektu MarMuCommerce, zachęciła pani Anna Ciemińska, natomiast pan dr Robert Domżał omówił narzędzia internetowe zastosowane do prezentacji rezultatów projektu Lagomar.

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ CMM

Najpiękniejsze zdjęcia latarni morskich

Konkurs fotograficzny pt. „Polskie latarnie morskie w obiektywie”, ogłoszony latem przez TP CMM, rozstrzygnięty został 19 listopada. Na konkurs wpłynęła nadspodziewanie duża liczba zgłoszeń: prawie 300 zdjęć, wykonanych przez 71 osób. Najczęściej fotografowane były latarnie w Helu i Rozewiu, ale przed obiektywem znalazły się też mniej znane znaki nawigacyjne, np. na Górze Szwedów. Nie brakowało ujęć niezwykłych i niecodziennych. I miejsce jury przyznało panu Grzegorzowi Podbiałowi z Kołobrzegu za zdjęcie „Port Północny 1999”, a dwa równorzędne II miejsca zajęli: pani Iwona Dominiczak z Bydgoszczy za zdjęcie „Chcę być piękna” oraz pan Jacek Wojtowicz z Warszawy za „Latarnię w towarzystwie żaglowca”. Aż 15 osób otrzymało wyróżnienia. Nadesłane prace zostaną wykorzystane m.in. w wystawach pokonkursowych, przewidywanych na przyszły rok. Więcej informacji – oraz zdjęć – znaleźć można na stronie internetowej Towarzystwa: www.tpcmm.pl.

I miejsce w konkursie: Grzegorz Podbiał „Port Północny 1999”

Nagroda dla wydawnictwa TP CMM

Na Targach Regionów i Produktów Turystycznych TOUR SALON 2007 w Poznaniu, które odbywały się dniach 24–27 października, zorganizowany został XVI Ogólnopolski Przegląd Książki Krajoznawczej i Turystycznej. Po raz pierwszy swoje publikacje zaprezentowało i zgłosiło do konkursu Towarzystwo Przyjaciół CMM, od lat wydające pozycje popularyzujące historię polskich latarni morskich. Miło nam poinformować, że opracowanie „Polskie latarnie morskie” autorstwa pana Apoloniusza Łysejko otrzymało trzecią nagrodę w kategorii „Informatory krajoznawcze i foldery”.